

СПОГОДБА
ЗА СОЦИАЛНА СИГУРНОСТ
МЕЖДУ
РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
И
КАНАДА

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ („БЪЛГАРИЯ”) И КАНАДА

оттук нататък наричани “Страните”,

ВОДЕНИ ОТ ЖЕЛАНИЕТО да си сътрудничат в областта на социалната сигурност,

РЕШИХА да сключат спогодба за тази цел и

СЕ ДОГОВОРИХА за следното:

ЧАСТ I

ОБЩИ РАЗПОРЕДБИ

ЧЛЕН 1

Определения

1. За целта на тази Спогодба:

(а) „компетентен орган” означава, по отношение на България, министърът на труда и социалната политика; по отношение на Канада, министърът или министрите, в рамките на компетентността си при прилагане на законодателството на Канада, посочено в член 2.1 (а) от тази Спогодба;

(б) „компетентна институция” означава, по отношение на България, институциите, отговорни за прилагане на законодателството, посочено в член 2.1 (б) на тази Спогодба; по отношение на Канада, компетентният орган;

(в) „контрол за съответствие” означава, че условията за придобиване на право и изплащане на пенсия отговарят на законодателството на съответната Страна;

(г) „период на осигуряване” означава:

по отношение на България, всеки период на осигуряване както и всеки период, признат за приравнен на период на осигуряване съгласно законодателството на България, и,

по отношение на Канада, период на вноски, използван за придобиване право на обезщетение от *Канадския пенсионен план*; период, по време на който е плащана пенсия за инвалидност от същия план; и период на пребиваване, използван при придобиване на право на обезщетение съгласно *Закона за социалната сигурност за старост*;

(д) „законодателство” означава, по отношение на всяка една Страна, законите и подзаконовите актове, посочени в член 2 от тази Спогодба;

(е) „пенсия” означава, по отношение на всяка една Страна, всяко парично обезщетение, пенсия или помощ, предвидени в законодателството на всяка от Страните, включително всички добавки или увеличения, приложими за такова парично обезщетение, пенсия или помощ;

(ж) „пребиваване” означава, по отношение на България, *обичайното* място на пребиваване на лице, а по отношение на Канада има значението, определено в приложимите правни разпоредби.

2. Всяко понятие, което не е дефинирано в този член, носи значението, дадено му от приложимото законодателство.

ЧЛЕН 2

Обхват на законодателството

1. Тази Спогодба се прилага към следното законодателство:

(а) по отношение на Канада:

(i) *Закона за социалната сигурност за старост* и Правилниците за социалната сигурност за старост;

(ii) *Канадския пенсионен план* и Правилниците на пенсионния фонд;

(б) по отношение на България, Кодексът за социално осигуряване и подзаконовите актове по отношение на пенсиите от държавното обществено осигуряване за осигурителен стаж и възраст и за инвалидност поради общо заболяване и произтичащите от тях наследствени пенсии, както и вноските за тях.

2. При спазване на разпоредбите на алинея 3 от този член, тази Спогодба се прилага също и по отношение на всички законови или подзаконови актове, с които се изменя, допълва, консолидира или отменя законодателството, посочено в алинея 1 от настоящия член.

3. Тази Спогодба също се отнася и към закони и подзаконови актове, които разширяват обхвата на законодателството на една от Страните с нови категории правоимащи лица или нови видове пенсии или обезщетения, освен когато Страната, която е променила своето законодателство, уведоми другата Страна в срок от три месеца от датата на влизане в сила на тези закони и подзаконови актове, че те няма да се прилагат.

ЧЛЕН 3

Персонален обхват

Тази Спогодба се прилага спрямо всяко лице, което е или е било подчинено на законодателството на България или Канада или и на двете Страни, както и спрямо лица, чиито права произтичат от правата на първото лице, по смисъла на приложимото законодателство на която и да е от Страните.

ЧЛЕН 4

Еднакво третиране

Лицата, обхванати от чл.3 са подчинени на същите задължения съгласно законодателството на другата Страна и имат право на пенсии по това законодателство при същите условия, както и гражданите на другата Страна.

ЧЛЕН 5

Износ на пенсии

1. Освен ако не е предвидено друго в тази Спогодба, пенсиите на лице, посочено в член 3 от тази Спогодба, придобити съгласно законодателството на една от Страните, включително пенсиите, придобити по силата на тази Спогодба, няма да бъдат намалявани, изменяни, спирани или прекратявани поради факта, че правоимащото лице пребивава или има престой на територията на другата Страна. Лице, което има право на пенсия ще продължи да има това право, когато пребивава или има престой на територията на трета страна.

2. По отношение на Канада, помощи и гарантирани добавки към дохода се изнасят по отношение на лице, намиращо се извън Канада, само до степента, позволена от *Закона за социалната сигурност за старост*.

ЧАСТ II

ПРИЛОЖИМО ЗАКОНОДАТЕЛСТВО

ЧЛЕН 6

Общи разпоредби относно наети лица и самостоятелно заети лица

Без да се нарушават разпоредбите на членове 7 до 10:

- (a) Наето лице, което работи на територията на една от Страните, по отношение на работата се подчинява само на законодателството на тази Страна;
- (б) Самостоятелно заето лице, което обичайно пребивава на територията на една от Страните и което работи за своя сметка на територията на другата Страна или на територията на двете Страни, по отношение на работата си е подчинено само на законодателството на първата Страна.

ЧЛЕН 7

Изпращане

Наето лице, което се подчинява на законодателството на една от Страните и е изпратено от неговия работодател да работи на територията на другата Страна, по отношение на тази работа, се подчинява само на законодателството на първата Страна, все едно, че тази работа се осъществява на нейна територия. Изпращането няма да продължава повече от 60 месеца, освен ако посочените компетентни институции на двете Страни се съгласят на удължаване.

ЧЛЕН 8

Екипажи на кораби

Лице, което е подчинено на законодателството на двете Страни по отношение на работата си като член на екипаж на кораб, във връзка с тази работа се подчинява само на законодателството на Канада, ако пребивава на територията на Канада и само на законодателството на България, ако седалището на работодателя или мястото му на дейност е на територията на България. Във всеки друг случай приложимото към лицето законодателство се определя по съгласие между компетентните органи или посочените компетентни институции на двете Страни.

ЧЛЕН 9

Персонал на дипломатически представителства и консулства

1. Независимо от положенията на тази Спогодба, разпоредбите за социалната сигурност на *Виенската конвенция за дипломатическите отношения* от 18 април 1961 г. и на *Виенската конвенция за консулските отношения* от 24 април 1963 г. продължават да се прилагат.
2. Лице, което пребивава на територията на една от Страните и е наето там в дипломатическо или консулско представителство на другата Страна, по отношение на тази работа, се подчинява на законодателството на първата Страна.

ЧЛЕН 10

Държавна служба и служба в правителствени структури

Без да се нарушават разпоредбите на чл. 9 от тази Спогодба, лице наето в правителствената или държавната служба на една от Страните, по отношение на тази работа се подчинява само на законодателството на тази Страна.

ЧЛЕН 11

Изключения

Компетентните органи или посочените компетентни институции на Страните могат, по взаимно съгласие, да предвидят изключения от разпоредбите на членове 6 до 10 от тази Спогодба по отношение на всяко лице или категория лица.

ЧЛЕН 12

Осигуряването и пребиваване съгласно законодателство на Канада

1. За целите на изчисляването на пенсиите съгласно *Закона за социалната сигурност за старост*:

- (a) когато лицето е подчинено на *Канадския пенсионен план* или на друг всеобщ пенсионен план на провинция в Канада по време на който и да е период на престой или пребиваване в България, такъв период се счита за период на пребиваване на лицето в Канада; такъв период се счита за пребиваване в Канада и на съпруга/та или партньора и лицата на издръжка на лицето, които пребивават с него/нея и не са подчинени на законодателството на България на основание на работата си като наети или самостоятелно заети лица;

- (б) ако лицето е подчинено на законодателството на България по време на който и да е период на престой или пребиваване в Канада, този период по отношение на това лице и по отношение на съпругата или партньора на лицето и лицата на издръжка на лицето, които пребивават с него/нея, се определя съгласно разпоредбите на законодателството на Канада.

2. При приложението на алинея 1 на този член:

- (а) лице се счита за подчинено на *Канадския пенсионен план* или друг всеобщ пенсионен план на провинция в Канада по време на периоди на престой или пребиваване в България, само ако по време на този период, плаща своите вноски към съответния план, на основание работа като наето или самостоятелно заето лице;
- (б) лице се счита за подчинено на законодателството на България по време на периоди на престой или пребиваване в Канада, само ако през съответния период подлежи на задължително осигуряване съгласно това законодателство, на основание работа като наето или самостоятелно заето лице.

ЧАСТ III

ПЕНСИИ

ГЛАВА 1

СУМИРАНЕ

ЧЛЕН 13

Периоди съгласно Българското и законодателството на Канада

1. Когато лице не отговаря на условията за придобиване право на пенсия поради недостатъчни периоди на осигуряване съгласно законодателството на една от Страните, преценяване правото на пенсия за това лице се извършва въз основа на сумиране на тези осигурителни периоди и периодите, посочени в алинеи 2 до 5 от този член при условие, че тези периоди не съвпадат.
2. За преценяване правото на:
 - (а) пенсия съгласно канадския *Закон за социалната сигурност за старост*, период на осигуряване, придобит съгласно законодателството на България се счита за период на пребиваване в Канада;
 - (б) пенсия съгласно *Канадския пенсионен план*, календарна година с най-малко три месеца или 90 дни, които са периоди на осигуряване съгласно законодателството на България, се счита за една година период на осигуряване съгласно *Канадския пенсионен план*.
3. За преценяване правото на пенсия за старост, ранна пенсия за възраст или произтичащите от тях наследствени пенсии, съгласно законодателството на България:

- (а) календарна година, призната за период на осигуряване съгласно *Канадския пенсионен план* се счита за една година период на осигуряване съгласно законодателството на България;
- (б) период на осигуряване, придобит съгласно *Закон за социалната сигурност за старост на Канада*, който не съвпада с период на осигуряване съгласно *Канадския пенсионен план*, се счита за период на осигуряване съгласно законодателството на България.

4. За преценяване правото на пенсия за инвалидност или наследствена пенсия, произтичаща от правото на пенсия за инвалидност съгласно законодателството на България, календарна година, която е период на осигуряване съгласно *Канадския пенсионен план* се счита за период на осигуряване съгласно законодателството на България.

5. Когато законодателството на едната Страна прави отпускането на пенсия зависимо от осигурителни периоди, завършени при упражняване на специфична дейност или професия, компетентната институция взема предвид периодите, завършени според законодателството на другата Страна, само ако са били завършени в същата или съответстващата дейност или професия.

ЧЛЕН 14

Периоди от трети страни

Когато лицето не отговаря на условията за пенсия на основание на осигурителните периоди съгласно законодателството на Страните, сумирани съгласно член 13, правото на пенсия на това лице се определя чрез сумиране на тези периоди и периодите, придобити в трета страна, с която и двете Страни са обвързани с двустранни инструменти за социална сигурност, в които е предвидена възможността за сумиране на осигурителните периоди.

ЧЛЕН 15

Минимален период за сумиране

Когато общата продължителност на осигурителните периоди, придобити съгласно законодателството на една от Страните е по-малка от една година и ако, вземайки предвид само тези периоди, лицето не придобива право на пенсия по силата на законодателството на тази Страна, компетентната институция на тази Страна не е задължена да изплаща пенсия за тези периоди. Тези периоди на осигуряване, обаче, се вземат предвид от компетентната институция на другата Страна при определяне правото на пенсия съгласно законодателството на тази Страна, при прилагане на Глава 1.

ГЛАВА 2

ПЕНСИИ СЪГЛАСНО ЗАКОНОДАТЕЛСТВО НА КАНАДА

ЧЛЕН 16

Пенсии съгласно Закона за социалната сигурност за старост

1. Ако лицето има право на пенсия или помощ съгласно *Закона за социалната сигурност за старост* само въз основа на прилагането на разпоредбите за сумиране в Глава 1, компетентната институция на Канада изчислява размера на пенсията или помощта, дължима на лицето, съгласно разпоредбите на този Закон, регулиращи изплащането на частична пенсия или помощ, основаващи се само на периодите на пребиваване в Канада, които могат да се зачитат съгласно този Закон и тази Спогодба.
2. АLINEЯ 1 от този член се прилага също по отношение на лице, намиращо се извън Канада, което би отговаряло на условията за придобиване право на пълна пенсия в Канада, но не е пребивавало в Канада за минималния период, изискван по *Закона за социалната сигурност за старост* за изплащане на пенсия извън Канада.
3. Канада изплаща пенсия съгласно *Закона за социалната сигурност за старост* на лице извън Канада при условие, че периодите на пребиваване, сумирани съгласно положенията на Глава 1, са най-малко равни на минималния период на пребиваване в Канада, изискван по *Закона за социалната сигурност за старост* за изплащане на пенсия извън Канада.

ЧЛЕН 17

Пенсии съгласно Канадския пенсионен план

Когато лицето отговаря на условията за пенсия само въз основа на прилагането на разпоредбите за сумиране в Глава 1, компетентната институция на Канада изчислява размера на дължимата на лицето пенсия както следва:

- (а) пенсионният компонент, зависещ от доходите, се определя в зависимост от разпоредбите на *Канадския пенсионен план*, само на базата на доходите за пенсия съгласно този план;
- (б) пенсионният компонент в определен размер, се изчислява пропорционално чрез умножаване на:

пенсионният компонент в определен размер, определен съгласно разпоредбите на *Канадския пенсионен план*

по

дробта, изразяваща съотношението между периодите на вноски в *Канадския пенсионен план* към минималния квалификационен период, необходим съгласно този план за установяване допустимостта за тази пенсия. Стойността на дробта не може да надвишава 1.

ГЛАВА 3

ПЕНСИИ

СЪГЛАСНО ЗАКОНОДАТЕЛСТВОТО НА БЪЛГАРИЯ

ЧЛЕН 18

Изчисляване на пенсиите

1. Когато лицето отговаря на условията за пенсия само въз основа на прилагането на разпоредбите за сумиране в Глава 1, компетентната институция на България изчислява размера на пенсията, дължима съгласно българското законодателство само въз основа на българските периоди на осигуряване и в съответствие с дохода, върху който са плащани осигурителни вноски за тези периоди.
2. Когато се определя размерът на пенсия за инвалидност, осигурителният период между датата на инвалидността и датата на придобиване на право на пенсия за старост по българското законодателство, се намалява с продължителността на периодите на вноски, завършени съгласно Канадския пенсионен план след датата на настъпване на инвалидността.

ЧАСТ IV

АДМИНИСТРАТИВНИ И РАЗНИ РАЗПОРЕДБИ

ЧЛЕН 19

Административни инструменти

Страните сключват Административни спогодби или споразумения, които определят мерките, необходими за прилагането на тази Спогодба.

ЧЛЕН 20

Обмяна на информация и взаимна помощ

1. Компетентните органи и институции, отговарящи за прилагането на тази Спогодба:

- (a) си обменят, до степента, разрешена от прилагането от тях законодателство, всяка информация, необходима за прилагането на тази Спогодба и на законодателството, към което тя се прилага, включително обменът на информация, необходима за целите на дейностите за контрол за съответствие и възстановяване на дължими суми, посочени в член 21 от тази Спогодба;
- (б) си предоставят взаимно съдействие за прилагането и администрирането на тази Спогодба, сякаш въпросът засяга прилагането на тяхното законодателство;
- (в) си обменят, във възможно най-кратък срок, всяка информация, която касае мерките, предприети от тях с оглед прилагането на тази Спогодба,

както и всякакви промени в съответното законодателство на Страните, които могат да се отразят върху изпълнението на Спогодбата.

2. Помощта, посочена в точка (б) на настоящия член, е безвъзмездна, като са възможни известни изключения, освен при условията на разпоредба от Административната спогодба или споразумение, сключено в съответствие с член 19 за възстановяване на определени разходи.

3. Освен ако националните закони на една от Страните не изискват разкриване на информация, информацията за отделното лице, която, в съответствие с тази Спогодба, се предава от едната Страна на другата Страна, е поверителна и се използва единствено за целите на прилагане на Спогодбата и на законодателството, до което тя се отнася. Информация за лице, получена от приемащата Страна, не се разкрива на друго лице, органи или държава, освен при условие, че изпращащата Страна е била уведомена и счете такова действие за допустимо, и ако информацията се предоставя за същите цели, за които е била предоставена първоначално.

ЧЛЕН 21

Контрол за съответствие и възстановяване на дължими суми

1. Когато една от страните изплаща пенсия съгласно тази Спогодба, компетентният орган или институция на тази Страна може да предприеме дейности за контрол за съответствие.

2. Дейностите за контрол за съответствие и възстановяване на дължими суми се осъществяват съгласно разпоредбите на административно споразумение, сключено съгласно член 19 от тази Спогодба.

3. Ако компетентният орган или институция на една от Страните, установи, че е налице надплатена сума за пенсия, тази страна може да иска възстановяването на тази сума, като използва всички средства, предвидени от законите на тази Страна.

ЧЛЕН 22

Намаляване или освобождаване от данъци, такси или доплащания

1. Когато законодателството на една от Страните предвижда лице да бъде освободено от плащане, изцяло или частично, на законни, консулски или административни такси за издаване на удостоверения или документи, изисквани за прилагането на нейното законодателство, освобождаването се прилага към такси за издаване на сертификат или документ, изискван за прилагане на законодателството на другата Страна. Предходното изречение не се прилага, ако медицински документ се изисква от компетентната институция на Страна, единствено за доказване на заявление за пенсия съгласно законодателството на тази Страна.
2. Официални документи, изисквани за прилагане на тази Спогодба, се освобождават от изискванията за заверка от дипломатически или консулски органи.

ЧЛЕН 23

Език за комуникация

При прилагане на тази Спогодба, компетентните органи и институции на Страните могат да кореспондират директно помежду си на всеки от официалните езици на всяка от Страните.

ЧЛЕН 24

Подаване на молби, декларации или жалби

1. Молби, декларации и жалби по отношение на пенсионни права или размер на пенсия съгласно законодателството на една от Страните, които за целите на това законодателство трябва да бъдат представени в рамките на указан срок пред компетентен орган или институция на тази Страна, ако са били представени в рамките на този указан срок пред компетентен орган или институция на другата Страна, се считат за подадени пред компетентния орган или институция на първата Страна. Датата, на която тези молби, декларации и жалби са били представени пред компетентния орган или институция на другата Страна, се смята за дата на тяхното представяне пред компетентния орган или институция на първата Страна.

2. Датата, на която заявление за пенсия е подадено съгласно законодателството на една от Страните, се смята за дата на подаване на заявление за съответната пенсия съгласно законодателството на другата Страна, при условие че заявителят, към момента на заявлението предостави информация, сочеща, че периоди на осигуряване са придобити по законодателството на другата Страна. Тази алинея не се прилага, ако заявлението е подадено, преди датата на влизане в сила на тази Спогодба или ако заявителят поиска изрично заявлението за пенсия съгласно законодателството на другата Страна да бъде отложено.

3. Компетентният орган или институция, пред които е подадена молбата, декларацията или жалбата, я изпраща без отлагане до съответния компетентен орган или институция на другата Страна.

ЧЛЕН 25

Изплащане на пенсии

1. Всяка Страна, съгласно нейното законодателство, изплаща пенсии по силата на тази Спогодба на правоимащо лице, пребиваващо извън нейната територия, в свободно конвертируема валута.

2. Всяка Страна изплаща пенсии по силата на тази Спогодба, директно на правоимащото лице, без да приспада нейните административни разходи.

ЧЛЕН 26

Решаване на спорове

1. Всеки спор, възникнал във връзка с тълкуването или прилагането на тази Спогодба, се решава от компетентните органи на страните, в духа и основните принципи на Спогодбата.
2. Спор, който не е разрешен по начина, описан в алинея 1, се разрешава възможно най-бързо чрез преговори между Страните.

ЧЛЕН 27

Договорености с отделни канадски провинции

Съответните органи на България и на отделна провинция на Канада могат да сключват договорености по отношение на всеки въпрос от областта на социалната сигурност, който попада в юрисдикцията на канадските провинции, при условие, че тези договорености не противоречат на разпоредбите на тази Спогодба.

ЧАСТ V

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

ЧЛЕН 28

Преходни разпоредби

1. Всички периоди на осигуряване, придобити преди датата на влизане в сила на тази Спогодба, се вземат предвид при определяне правото на пенсия съгласно тази Спогодба и нейния размер.
2. Тази Спогодба не дава право на получаване на плащане за пенсия за периоди, предшестващи датата на влизане в сила на тази Спогодба.
3. При спазване на разпоредбите на алинея 2, всяка пенсия, различна от еднократна пенсия, се изплаща съгласно тази Спогодба във връзка със събития, възникнали преди датата на влизане в сила на тази Спогодба.
4. При прилагането на член 7 от тази Спогодба, в случаите, в които лица са били изпратени преди датата на влизане в сила на тази Спогодба, се счита, че периодът на изплащане тече от датата на влизане в сила на Спогодбата.

ЧЛЕН 29

Срок на действие и прекратяване

1. Тази Спогодба остава в сила за неопределен срок. Тя може да бъде прекратена по всяко време от всяка една от Страните с писмено 12-месечно уведомление, изпратено до другата Страна по дипломатически път.

2. В случай на прекратяване на тази Спогодба, всяко право, придобито съгласно нейните разпоредби, се запазва. Тази Спогодба ще продължи да има действие по отношение на всички лица, които са подали заявления преди нейното прекратяване, и биха придобили права по силата на тази Спогодба, ако тя не бе прекратена.

ЧЛЕН 30

Влизане в сила

Тази Спогодба влиза в сила на първия ден от четвъртия месец, следващ месеца, в който Страните разменят дипломатически ноти, потвърждаващи изпълнението на всички изисквания, необходими за влизането на Спогодбата в сила.

В ПОТВЪРЖДЕНИЕ НА ГОРНОТО, долуподписаните, надлежно упълномощени от техните правителства, подписаха тази Спогодба.

ИЗГОТВЕНА в два екземпляра в Отава, на 5-ти октомври 2012 година, на български, английски и френски език, като всички текстове имат еднаква сила.

ЗА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

ЗА КАНАДА
